

Advies over het voorontwerp van programmadedcreet bij de begrotingsopmaak 2024

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Advies op vraag van Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed op 6 oktober 2023

Uitgebracht door de Algemene Raad op 18 oktober 2023 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: werkgroep Beleidsnota-Programmadecreet op 11 oktober 2023 onder voorzitterschap van Leen Van Heurck

Dossierbeheerder: Marie-Anne Michielsens

Op vraag van Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, geeft de Vlor advies over het voorontwerp van programmadecreet bij de begrotingsopmaak 2024. Het advies heeft betrekking op de maatregelen onder hoofdstuk 6. Omgeving, afdeling 1 en hoofdstuk 7. Onderwijs en vorming.

1 Algemene opmerkingen

De Vlor wenst zijn waardering uit te drukken voor de verschillende extra middelen die er voor onderwijs uitgetrokken worden in deze begrotingsopmaak: ze zijn meer dan welkom. Deze waardering komt echter met een voorbehoud: hoewel we het recurrent maken van enkele extra werkingsbudgetten bijzonder positief onthalen, stellen we vast dat aan verschillende middelen voorwaarden gekoppeld worden, die op een latere datum, op een ander forum nog bepaald moeten worden. Deze werkwijze doet de raad aarzelen om voluit zijn appreciatie te geven.

Daarnaast worstelt de Vlor met de timing van dit advies: het is vreemd om advies te moeten geven als de onderhandelingen over het voorontwerp van het programmadecreet al volop bezig zijn. Dat zorgt voor haastwerk van alle betrokken partijen.

Tot slot stelt de Vlor vast dat de extra injectie in leerlingenvervoer voor het buitengewoon onderwijs, waarvan sprake was in de Septemberverklaring van minister-president Jan Jambon, niet in het voorontwerp van decreet terug te vinden is. We gaan ervan uit dat de extra middelen opgenomen zullen worden in het overzicht van de reguliere begroting zoals ze aan het Vlaams Parlement bezorgd zal worden.

2 Financiering betaalbare studentenhuysvesting

De Vlor vindt het positief dat er een regeling en middelen voorzien worden om meer betaalbare studentenkamers te voorzien, zowel via het systeem van renteloze leningen aan de instellingen voor hoger onderwijs als via de lokale besturen en de woonmaatschappijen.

Er wordt een belangrijke rol toebedeeld aan de lokale besturen, wat in studentensteden ook logisch is. De raad wil echter dat, gezien hun grote expertise, ook de diensten voor studentenvoorzieningen (STUVO) betrokken worden en samen met de lokale besturen verantwoordelijkheid dragen. Het is daarom belangrijk om de uitwerking van een aantal elementen zoals de voorrang- en toewijzingsregels, die nu door het decreet aan de Vlaamse Regering gedelegeerd worden, in overleg te doen met vertegenwoordigers van het hoger onderwijs, met inbegrip van de studentenvertegenwoordiging.

Daarnaast vraagt de Vlor de Vlaamse Regering om het overleg aan te gaan met de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om ook daar de bouw van betaalbare studentenkamers verder te stimuleren.

3 Investerings in het basis-, secundair en volwassenenonderwijs

3.1 Offensief Nederlands

De Vlor verwelkomt de extra middelen om leerlingen, die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen, extra te ondersteunen. Hij heeft wel moeite met het taalgebruik van de Vlaamse Regering. Woorden als 'offensief', 'bijspijkeren' – dat in deze context ook vaak gebruikt wordt – kunnen een negatieve connotatie opwekken rond het doelpubliek waarvoor deze middelen terecht gebruikt worden.

De Vlor vraagt hoe de Vlaamse Regering bij de voorwaarde dat de regelmatige leerlingen een andere thuistaal moeten hebben, tot een grens van 50% is gekomen en hoe zij deze grens wetenschappelijk verantwoordt. Dat is een hoog percentage. Door dit criterium zal het budget vermoedelijk vooral gaan naar scholen in een grootstedelijke context waar er vaak meer diversiteit is. Maar ook buiten de grootsteden worstelen scholen met dezelfde problematiek. Zij zullen misschien niet aan het criterium van 50% voldoen. Welke ondersteuning wordt er voor hen voorzien?

3.2 Extra middelen voor de asielproblematiek

De Vlor is blij dat deze middelen verlengd worden, maar vraagt om de middelen te indexeren en om ze op een recurrente wijze op te nemen in de financiering.

3.3 Canon van Vlaanderen

De Vlor vraagt waarom het oprichten van een stichting opgenomen wordt in een voorontwerp programmadecreet en waarom voor de rechtspersoon van een stichting gekozen wordt. Daarnaast stelt de Vlor zich de vraag waarom dit (alleen) vanuit de middelen voor onderwijs moet komen.

3.4 Materiaalintensief studieaanbod

De Vlor is blij dat de Vlaamse Regering erkent dat er nood is aan extra middelen om materiaalintensieve studierichtingen kwaliteitsvol te blijven inrichten en waardeert daarom deze budgettaire inspanning voor het secundair onderwijs.

Maar ook het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs hebben verschillende opleidingen die materiaalintensief zijn. De Vlor vraagt om ook hun noden te erkennen en voor deze onderwijsniveaus extra middelen te voorzien, zoals gebeurt voor de centra voor de vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen.

3.5 Lerarenplatform

De Vlor is bijzonder tevreden dat de lerarenplatformen voor het basisonderwijs door de schrapping van de einddatum een blijver worden. Scholen hoeven nu niet meer bang af te wachten of ze wel of niet verlengd worden.

4 Investerings in het hoger onderwijs

4.1 Werkingsuitkeringen van de universiteiten en hogescholen

De bijkomende werkingsmiddelen voor het hoger onderwijs zijn welkom en de aangekondigde investering is dus positief.

De Vlor beklemtoont echter dat deze nieuwe middelen geenszins volledig compenseren wat de universiteiten en hogescholen misgelopen zijn op basis van eerdere besparingen. Er moet **aandacht blijven voor het herstel van de basisfinanciering**, zoals de Vlor al stelde in een eerder advies¹.

Zoals uit de omgevingsanalyse² van het departement Onderwijs en Vorming blijkt, mogen we tussen 2023 en 2030 een groei van de studentenpopulatie verwachten. Om de kwaliteit van het hoger onderwijs te blijven garanderen, hoopt de Vlor dat deze extra financiering niet de laatste is.

4.2 Bijkomende recurrente middelen voor geneeskunde en tandheelkunde

De Vlor verwelkomt deze bijkomende middelen, die noodzakelijk zijn door de quotaverhogingen van het aantal studenten geneeskunde en tandheelkunde. In zijn advies over een gegarandeerde basisfinanciering³ staat al de basisidee dat de financiering in het hoger onderwijs in principe zou moeten toenemen met het gegroeide aantal studenten. Niettegenstaande het recurrente karakter van de middelen, betreurt de Vlor de verlaging van het totaalbedrag van 15 naar 10 miljoen euro.

De Vlor vraagt wel om een aanpassing te doen aan de verdeling: 10% voor de sokkel en een variabel deel van 90%⁴.

4.3 Bijkomende middelen voor de lerarenopleidingen

De Vlor is tevreden met de verhoging van de totale werkingsuitkering voor de lerarenopleidingen, maar heeft moeite met het feit dat de bijkomende middelen gekoppeld worden aan de engagementsverklaring, die nog niet rond is.

¹ Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Een gegarandeerde basisfinanciering voor het hoger onderwijs](#). 10 mei 2022

² Departement Onderwijs en Vorming. 2023. [Omgevingsanalyse van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming](#)

³ Zie voetnoot 1

⁴ Het ACOD is het niet eens met deze alinea. Het ACOD is wel tevreden met een sokkel van 20% en 80% voor variabele delen, zoals in het voorontwerp programmadecreet beschreven wordt.

Daarnaast vraagt de Vlor om naar de toekomst toe voor verdeelsleutels de huidige wetmatigheden van de Codex te volgen, in plaats van te werken met nieuwe sokkels en variabele delen. Zo worden er immers andere verdeelsleutels geïnstalleerd die afwijken van de beginselen uit de Codex Hoger Onderwijs en wordt de enveloppefinanciering eigenlijk herschreven. Dit komt de transparantie van de regelgeving niet ten goede.

Leen Van Heurck
algemeen secretaris

Ann Verreth
voorzitter